

Előfizetési díj: Postán vagy Pécseltől külföldre: egész évre 5 ft., félre 2 ft. 50 kr. negyed évre 1 ft. 25 kr. Egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Széchenyi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára: Egy öt hasábnos petit sor egyszeri megjelenéséért 6 kr., 3-szori 5 kr., 10-szerért 4 kr. ártandó. — Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj ártandó. A nyitólát 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre ártandó.

Szerkesztői iroda: Ferencziek utcája 44. sz. I. emelet. Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal: Böhm C. F. ügynöki irodájában. Ferencziek templomának átellenében.

Erkölc-sromlás.

Ma egy hete tartott iskolaszéki ülés alkalmával oly különleges tárgy került napirendre, a minő az iskolaszéki ülésben még soha, de soha elő nem fordult. Az üléselő tagok feszült figyelemmel, kiváló érdeklődéssel kísérték, némelyek nem csekély indulatra, felháborodásra ragadtattak.

E tárgy: Károly Ignác, a budai külváros plebánosának memoranduma volt, melyben sőtét színekkel ecsetelvé a vallás és közérkölc hanyatlását, helyi példákkal, valóság-gal megtörtént esetekkel illusztrálva azt, városunkat, bizonyos mértékben egy új Sodoma és Gomorah-hoz hasonlítja. A memorandum szerint kiválóképen az alsóbb néposztályba tartozó, úgynevezett „suhanczok” körében legbotránnyosabban tűnik elő a vallás és közérkölc hanyatlása, hol ugyanis az ocsmány magaviselet, pajzánkodás, trágár beszéd, Isten-káromlás, mindmegannyi súlyos vétkezés, mindennapos szokássá vált, mely morális kolera korruptiozus szimptomái különösen mutatkoznak és mindenki által megfigyelhetők a vasárnapi iskolás tacsokók gyülekezetében a köztéren, a templomok előtt és mögött, vasár- és egyéb ünnepek alkalmával.

Plebános ur a korruptioz mindinkább burjánzó sarjainak nemesítésére, illetve a vadócoknak sikeres beoltására keresi ugyan az eszközt, a módot, de fájdalom — nem találja.

Legelőnyösebbnek véli, hogy az iskolaszék tegye magáévá az ügyet és küldjön ki kebeléből bizottságot, a mely cél- és eszközt, módokat felett, hathatós intézkedéseken gondolkozva üdvös javaslatot tegyen.

Kétségkívül igaz, hogy több szem többet lát, több kéz hamarabb kész, de maga a plebános ur is tehetett volna memorandumja kapcsán egy konkrét indítványt s akkor hihetőleg nem jutott volna memorandumja oda, a hova különben jutott — ad aktam.

Plebános ur a bajok indító okát egész határozottsággal az új iskolarendszerben keresi és azt mondja,

hogy a tanítónak — „szabad kéz” engedessék.

Vajjon mit ért ez alatt? A tanító keze, a mi felfogásunk szerint „szabad” — csupán a „bot” van belőle kivéve.

Vagy hogy azt értette a plebános ur a „szabad kéz” alatt, hogy a tanító — törvényes szabadsággal skutikázhasson?

Nem, ez nem lehet. A XIX. században élünk. A humanizmus, a liberalizmus magasztos eszméi nem engedik!

A tanító törvényes erővel nem csapat és kívánjuk, hogy ne is csapat-hasson — soha; a szükséghez képest pedig igen is okkal-móddal gyógyszerként manapság is járja a páleza és jární fog, míg a világ világ lesz, míg a földön diák lesz, a mit soha senki sem fog barbárságnak tekinteni, még csak rossznéven sem venni, maguk a szülők sem.

Különbben is az iskolarendszeren az iskolaszék semmi körülmények közt sem változtathat, az törvény, azon csak törvényhatóság útján lehet módosítást kérvényezni, az iskolaszék pedig nem törvényhatóság.

Elismerjük és méltányoljuk a plebános ur felszólalását, mert annak valósággal van alapja, értelme, azonban mi a hibát nem az iskolarendszerben, nem az iskola falai közt keressük és találjuk eredménynek, minthogy ott csupán az általános ismeretek, a valóságosság és közérkölc alapfeltételei tanítatnak, és meg vagyunk győződve, hogy lelkiismeretesen tanítanak; a hiba eredete a külvilágban, egyes családi körökben és a rossz társaságokban, főleg pedig a magasabb osztályok által leplezetlenül adott rossz példában és a három évtized óta hanyag rendőrségben keresendő.

A fiu az iskolában naponta 4—5 órát tölt, a többi időt a külvilágban, otthonában, játszó társai között s itt már a tanító nem örködhetik többé a fiu fölött.

Mindenesetre köteles a tanító az általános ismeretek tanításán kívül a vallási érzület és közérkölc fejleszté-

sére is; de legelső helyen a — lelkesek, a papok vannak hivatva, hogy oktassák a vallás ígére hibeiket, a szülőket, kik azután magukba szívva a vallásosság éltető balzsamát, gyermekeik lelkébe csepegtetik azt.

Nincs okunk kételkedni, jól tudjuk, hogy papjaink e téren mindent elkövetnek, s ha mégis vannak rossz emberek, erre azt mondjuk, hogy Kain-tól kezdve volt is mindenkor, de meg lesz is — és hogy ez idő szerint talán kissé túlsúlyba emelkedett a rosszak száma, ezt meg az uralkodó — „korszalem”-nek tudjuk be.

Végül pedig nyugtasson meg bennünket az a körülmény, melyszerint a közel mult napokban már előnrendelve, hogy rendőrségünk a törvényekben gyökerező hatáskörénél fogva, a vallást és közérkölcöt nyilvánosan sértő egyéneket, tekintet nélkül arra, hogy felnőttek-e vagy „suhanczok” — a lehető leghigorubbant büntesse.

Országgyűlés.

A képviselőházban ápril 25-én folytatva lett a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása, különösen a 8-ik szakasz, mely elhalasztva lett, került vita alá s ezt Olay Lajos a siklósi kerületnek nem rég választott képviselője nyitotta meg. Hatásos beszédekben sikeresen érvelt Teleszki módosítványa ellen s külön módosítványt adott be, ezt Orbán Balázs és Győrffy Pető pártolták, a többség azonban elfogadta a Teleszki módosítványt melyhez a kormány hozzá járult. — Az 59-ik szakasz vitája félben maradt. — Ápril 26-án a 90-ik szakaszig haladtak, azonban több szakasz beadott módosítványok folytán a pénzügyi bizottsághoz lett visszautasítva.

Az ülés kezdetén a honvédelmi miniszter törvényjavaslatot adott be a Ludovika (honvéd akademia) új szervezése iránt, mi élénk éljenzéssel fogadtatt, a közlekedési miniszter pedig a vágvölgyi vasut cseréértékről, és a budapest újszönyi vasut s azzal összefüggő építkezések költségeiről és fedezékükről szóló törvényjavaslatot.

Ápril 27-én bevezetett az adókezelési törvényrészlet tárgyalása két szakasz kivételével, mely a bizottsághoz lett visszautasítva.

Ápril 28-án Baross Gábor helyett jegyzőválasztást volt, megválasztott a kormánypárti Berzeviczi Albert. Az V. és VI. kerületbeli csendőrlégénység kiegészítéséről szóló törvényja-

vaslat jött napirendre. — Az előadó után kezdődött az ostrom Hoitsy Pál, Orbán Balázs és Thaly Kálmán részéről, védelmére szóló a honvédelmi miniszter, Tisza és Ernusz Kelemen.

Ápril 30-án a képviselőház a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslat elmaradt két szakaszát tárgyalta le, azután napirenden lett volna a csendőrlégénység kiegészítéséről szóló javaslat tárgyalásának folytatása, azonban sem előadó, sem az illető szakminiszterek nem voltak jelen s az ülés ingerülten oszlott fel.

A főrendeknek e napon érdekes gyűlésük volt, minő évek hosszu során át nem fordult elő. — A középiskolai törvényjavaslat volt napirenden. — A miniszter ajánló beszéde után Schlauch Lőrincz szatmári püspök jól átgondolt alakilag szép beszéddel nyilatkozott a tjavaslat mellett. Vay Miklós báró hanguloyozva a protestánsoknak a tanügy körüli érdemeit és áldozatkészségét, szinte elfogadja általánosságban. — Samassa József egri érsek hatásosan a javaslat didaktikai része ellen fordult, különösen az ifjuság túlterhelteése szempontjából. — A kalocsai bitoros érsek Haynald panaszolta a magyar kath. egyház függőségét s különösen a közkutatás terén a protestánsokkal hasonló függetlenséget óhajt, mire azután Tisza Kálmán felelt, hogy ily hatalomtelj egy oly anyagi erő felett rendelkező egyháznak, minő a római, nem adható meg.

Május 1-én a képviselőházban a csendőrségi törvényjavaslatot a többség elfogadta általánosságban és a részletes vita után is, a törendházban pedig folytatták a középiskolai tjavaslat tárgyalását. — Szólt hozzá Ipolyi Arnold püspök, Trefort miniszter, Pongrácz Emi báró, Román Miron metropolita, Szentiványi Márton tóispán, Krusz Christosom főpátp és Cziráky János gróf.

Május 2-án a képviselőházban a fumei köljaj kikötő medenceze építése vita nélkül kétszeri olvasásban, a csndőrségi tjavaslat harmad olvasásban, továbbá az 1880. évi közösügyi zárszámadás, az 1883. évi közösügyek, pótköltségek és az első magyar-gácországi vasutur vonatkozó tjavaslatok rövid vita után elfogadtattak, azután napirendre jött a pénzügyi közgazdasági bizottságról szóló tjavaslat, melynek általános vitája nagyobb terjedelmű lett s a többség szavazatával bevégződve a részletes vita kezdetét vette.

E napon a főrendeknek nevezetes ülésük volt, még névszerinti szavazásra is került a dolog. — Zichy Nándor és Henrik grófok és Haynald érsek felszólalása után a tjavaslat általánosságban elfogadtattán, következett a részletes tárgyalás. — Az 1-8-ik szakasznál a bizottság módosítást tett, melyben Vay b. almodosítványt adott be, s bár később visszavonta, de Cziráky gróf magáévá tette, azonban mind a kettőt 37 szavazattal 32

ellen elvetették s az eredeti javaslatot fogadták el, az almodosítványánál szerinti szavazás volt, a főpapok és néhány mágness a kormány ellen, a főpápnok és néhány mágness mellett szavaztak. — A 3-ik szakasznál beadott módosítványokat a többség szinte elvetette.

Külföldi szemle.

A Philadelfiában tartott amerikai ir kongresszus igen látogatott volt, az akcióz Angolország szarnoki politikája ellen szerveztett, azonban az ajánlott dinamit-háború elfogadására nem talált, mellőzték a kérdést és a végrehajtó bizottságra lett bizva az eszközök megválasztása. — Irországbán még az orgyilkosok pere tárgyalatik s nehányat már el is ítélték halálra, az agrarius gyilkosságok ujra napirendre jöttek. — Zyrardov orosz-lengyel városban 8000 munkás munkaszünetet s zavargást idézett elő, egy gyári épületet leromboltak, véres összefutkezésre s adtak alkalmat, a fővárosban Varsóban is munkás-lázadás kiáltványokat ragasztottak ki s sok dolgot adtak a rendőrségnek, azt hiszik az orosz hatóságok, hogy a nihilisták a koronázás napjában nem Moszkvában, hanem számos vidéki városban fognak zavargásokat támasztani, mint-hogy a katonaság legnagyobb része Moszkvába vonatott össze.

Egyiptomi új alkotmányt táoltak össze az angolok és ez legközelebb a kedve által kihirdettni fog. — Markovics Helén asszonyt a belgrádi királygyilkosság merénylőt agyonlőésre ítélték, s az ítélet mielőbbi végrehajtását sürgeti, de alkalmasint kegyelmet kap, mert orvosi vélemény szerint úgy sem él már soká.

Az osztrák birodalmi fővárosnak, illetve a bécsi császári udvarnak e héten vendége volt, Vilmos poroszherceg a német trónörökös fia. Rezső trónörökös is e miatt meglátogatta Bécsot.

A hatalom kettős, de csak egy s közös legyen a törekvés.

„Országok jobban kormányoztattanak vallás, mint fegyverek által” így szolt Lajos francia király. 5. Károly a vormali országgyűlésen ezt mondá: „Az igaz vallás elhagyása által enyészete elé siet az állam” „Remélem — mondá 2-ik Ferdinánd császár — a pesti jezsuita collegium felállítasakor — hogy a kath. vallás gyarapodása által Magyarország boldogulni és gyarapodni fog; de ama kissé hamisan „nagyak” mondot Napoleon is a milanoi plebánosokhoz így szolt: „Egy társaság sem állhat fenn morál nélkül; ámde nincs jó morál vallás nélkül; a

TÁROZA.

DÓRA.

Tennyson Alfréd idyllje. Az agg Alannal ott lenn a majorban Vilmos és Dóra laktak. Az ő, a lány pedig unokahúga volt. Ha rájuk nézett egy lön gondololja „E kettőtől férj s nő lesz egykoron.” Nagybátyja ellen nem szoltott a lány, Mert szive vonzá Vilmoshoz; de ez Bár egy föld alatt lakék Dórával, Nem rája gondolt.

Végre egy napon Fiát híván Allán s így szolt: „Fiam! Én későn nősülék, de úgy szeretném Kis unokáim látni térdimen. Szivemben rég egy tervet érelek, Nézd ime Dórá, szemre oly csinos, Kora is épen a tiedhez illik; Ősém leánya ő, styjával én Haragban váltam el, s úgy halt el az Külsországbán; hibám jóvá teendő Örökre vettem lányát. Vedd el őt, Vedd nőül, Vilmos, rég ohajtom ezt, Szivemnek régi vágya ez.” De Vilmos Gyorsan felelt: „Nem, életemre nem, Dórárt el nem veszem!”

Az agg e szokra Haragra lobbant: „Hogy mondád fű? El nem veszed? Te így merz válaszolni? Az én időben törvény volt a szó, A mit atyákn kimondta, s mos' is úgy lesz Egy hónapot kapsz, gondold meg fű, És válaszd; betöltöd, mit kívánok, Vagy, a Mindenhatóra esküszöm, Elpusztulz innen, színedet se lássam!”

Vilmos makacs volt, ajkába harapva Fordult el; oh, bár többször nézett volna Dórára, megszerette volna. Így meg Nehéz lön sorsa, mert a hó le sem telt Elhagyta atya házát, elszegődve Napszámosul és félig szerelemből, Meg félig daczból is, nőül vevő Egy munkás lányát, Morrison Marit.

S hogy nászukat jelenté a harangszó, Magához szoltá Dórárt az agg: „Leányom, mondá, jól tudod, szeretlek, De hogyha szóba állasz volt fiammal, Vagy azzal, kit nejjének hí, beszélsz, Egy árva szót is, úgy többé e ház Nem otthonod. Szavam törvény, tudod!” A lány szelíden meghajta fejét, Gondolva: „Egykor szünik még haragja.”

Igy teltek el évek, Mari gyermeket szült, Vilmost pedig sok baj, gond üldözé — Nap nap után tört szível ott haladt el — Láthatta Allán — kapuja előtt, De nem segít semmivel szegényt. Míg Dóra, a mi tőle telhetett Csak úgy titokban lopva megtevé, Koronként küldve egyetmást, azok Nem is sejték, hogy tőle jó az áldás Vilmost a bú s a láz megtörte, meghalt.

Most Dóra fölkereste özvegyét, Ott ült Mari, fátra sirva nézett, S magába Dórárt szivtelennek mondá. A lány így szolt: „Nagybátyám úgy akarta, S én engedék, bár úgy fájt az nekem, Hogy Vilmost én miattam éri baj, De Mari, érte kérlek, a ki elhunyt, S ten-magadért, kit ő úgy szeretett; S ez árviért, kiért hozzád jövék: Tudod, hogy ily termés őt éve nem volt,

Hadd, hadd vigyem magammal gyermeked, Hadd ültetem a rosz közé s ha Allán A dús életnek örvend, őt meglátja, Megáldja érte, ki elköltözék!”

Igy Dóra fölveré a gyermeket, S búza földön átvívén, egy lánknán, Hol aratatlan élet dús aranyát Sok szürke mákféj tarkítá, letette, S im jó a gazda, nézi mint aratnak S nem látta őket, Egy legény se merte Figyelmeztetni, hogy lám Dóra ott van, És Dóra, bár hozzá sietni vágyott, Nem mert elé kerülni; telt a nap, S az aratókra ráborult az éj.

Másnap megint fölkel a lány, vevő A gyermeket, s a lánká fölkereste, Útközben vadvirágokból füzért Kötött a kis fű kalapja mellé, Hogy kedvesebbnek lássa Allán őt. S a mint az agg jött, megpillantva őket Elhagyta dolgosit, hozzájuk lépett: „Hol voltál tegnap? kérdő szigorún Kie a gyermek? Mit kerestek itt?” Dóra szemét lesttve választolt Szelíd hangon, remegve: „Vilmos.”

Az agg fölceant: „Nem tiltám-e meg, Nem mondtam-e?” Dóra megint felelt: „Büntess meg engem, ám vedd e fűscákt És áld meg érte, ki elköltözék!” Allán haragva szolt: „Ugy? hát titokban Az asszonyal szövetkezésben állasz? Hogy mit kell tennem, most tőled tanuljam? Tudad, szavam törvény s megszegted azt! Legyen. Magamhoz veszem e fűt, Te meg mehetsz, többé ne lássalak!”

Igy szolt s fölvette a fűt, de az Sikoltozott a kapházott ijedten:

Dóra élő hultott virág füzére; A lány fölvette. A fű siráma Mind távolabbról hallatszott felé. Szegény leány lecsiggeszté fejét, Nástalan gondolva rá a multa, A tegnapi este s más egyébre míg Zokogva dőlt a földre. — Telt a nap S az aratókra ráborult az éj.

Aztán fölkel, Marit keresni ment, S megállt a ház küszöbén. Mari látván, Hogy nincs a gyermek Dórával, örült, Kiszöveve Istennek, ki megsegíté. Am Dóra szolt: „Elvette gyermeked De jó Marim, tőrj meg veled s munkát adj, Mert nála nincs már otthonom nekem.” „Az nem lehet, felelt Mari ijedten, Miattam baj ne érje jó szived! Tudom most már, miért vette el fiam: Hogy anyját ócsárolni megtanítsa; S ezt nem hagyom. Velel megyek, gyertünk Enyém a gyermek, elhozom fiam, S megkérem Allánt is, fogadjon ujra Magához téged, ám ha vissza nem vesz Nálunk maradsz, s majd együtt dolgozunk Vilmos fiáért, míg felnő ez is, S nekünk segíthet.”

Megesokolta egymást A két nő s utra kelt, Allán felé. A házját épen nyitva volt; benéztek, S az agg térdén látták a kis fűt, A mint hintázták nagytatyja, közben Megsimogatta édes arczocskáját, A kis fű meg ott babrált, nagyapja Pecsétyűjét kapva meg, a mely Az óralanczán függve ragyogott.

A nők beléptek, anyját látva meg Hozzákivánczolt a kis gyerek, Allán letette őt, de Mari szolt:

„Atyám! — ha így szabad szólitanom, — Nem jötem én koldulni magamért, Se Vilmosért, vagy kis fiam miatt; De Dóráért, vedd vissza, ő szeret... Oh jó uram, hogy Vilmosom kimult, Békébe' bucsúzott el a világtól, Nem bánta meg, mondá, hogy nője lettem, Mert hű s türelmes voltam ám uram, Az fájt nagyon, hogy atya eltasztá: „Az Isten áldja őt — így szolt szegény — S ne tudja meg, mit szenvedtem miattad”. Befordult e szavakkal és kimult, Itt hagyva engem, így boldogtalan: De most uram, add vissza gyermekem, Ha itt maradna, atya emlékére Szízdalmat szórna majd. Vedd vissza Dórárt. És hadd legyen minden, mint volt előbb.”

Igy szolt Mari és Dóra ráborult. A kis szobát mély csend töltötte be. S egyszerre im az agg, zokogni kezd: „Hibáztam... érzem, gyermekem, megöltem Én öttem őt meg... kedves jó fiam, Pedig szerettem... őh, hibás vagyok A jó Isten tán megbocsát ezért... Csókoljatok meg gyermekeim!”

A nők Nyakába esve összecsokolák. Az aggot lelki furdalás gyötörte, Meglepte őt az eddig visszafojtott Nagy szeretet, szegény Vilmosra gondolt S Vilmos fát ölelve, órahosszan Elzokogott.

— Így öldégetek aztán Egymást szeretve mind a négyen ott Pár évre Mari férjhez ment megint De Dóra sirjáng leány maradt.

(Angolból) Kacziány Géza.

társadalom főtámasza tehát csak a vallás.

Vallás, csak vallásosság sugárzik ki eme vezérfények szavaiból, mely szorított és gyökere, alapja minden földi jólétnek és látom: hogy ők is érezék Údvözítőnek már az apostolokhoz intézett eme szavait (Máté 28, 18). „Nekem adott minden hatalom égen és a földön; azért menjetek és oktassatok minden népet; tanítsátok őket megtartani mind azt, amit én nektek parancsoltam.” — Amde ez roppant feladat! annál is inkább, mert maga az Údvözítő mondja: „Nagy ugyan az aratás, de kevesek a munkások; azért kérjétek az aratás urát, hogy küldjön az aratáshoz munkásokat.” (Máté 9, 37). Igaz Isten kegyelméből mi manap nem éljük ugyan azt a Columbus Krisztófi korát, hogy kötelet fogdossuk a hithirdetőt; hisz manap az egyház férfait nem veszelvzeti indusok vadsága; mert személyes batorúsága, tisztos ellátásának biztonsága tisztelést és hivatalra való méltatást általi megkülönböztetést mellett van fiatal egyén elég, kiket mind nem ezt, hanem egy szent hivatást érezvén keblökben hirdetőjévé lenni vágnak azon hitnek, mely már fiatal korukban vizsgáztatja boldogítja őket, melyvel boldogítani óhajtatják azokat, akiknek hogy lelkivezérökké mielőbb avatassanak fel, kériker Teremtőtök.

Amde roppant nagy a feladat; azért maga Údvözítőnek gondoskodása, az apostolok megválasztásában, azoknak szétkülönböztetésében azon világrészekre, a hol működésük gazdagabb eredményt látta, — mily isteni működés tündöklék egyháza megörökítésében! Te vagy Péter; ezen szikla építem anyaszentegyházamat” így szólta Péterhez. — Anyaszentegyháza alakítását megörökíti az apostolok utódaiban, a püspökökben, bírván ezek most is hatalmatuk egyesenesen töle az Údvözítőtől. Csakis mint ilyekhez mondhatta sz. Pál az Efezusban egybegyűlt püspökökhöz: „Vigyázzatok magatokra és minden népekre, melyek fölött titeket a szentlélek rendelt el mint püspököket az egyházban, melyet tulajdon úrról szerzett meg.” (Apost. csel. 20). Tudta Údvözítőnk, hogy a megválasztott 12 apostol a kezdett munkára nem elégséges, azért kijelölt melléjük tanítványai közül még 72-tőt és valamint az apostolok utódjai a püspökök, egy 72 tanítvány utódjai a püspök által felszentelt papok, (presbíter) és ezek azok a kiket a püspök küld, akikre a püspök bizza a tanítói hivatalt, az emberek nevelését, szent életre vezetését, a kereszténység, az igazság és szeretet jó magyának elvetését, az údvözítő szentségeknek kiszolgáltatását, az egyházzolgálat és szertartásra való felügyeletet, a fenyték ügyét és kormányzatát.

Roppant feladat! Az államhatalom megválasztja magának például a katonai szolgálatra megkivántató egyéneket, ha mindjárt hatalomérvel is, de nem úgy az egyház, ez hatalomérvel nem bir egyházzolgálat megválasztásában. De nincs is erre szükség; erkölcsi ereje csejja eléréséhez kielégítő; miután csakis ezen morális erő örvendeztet meg, különösen az iskola és nevelés ügyét tekintve azon kedves eredményvel, hogy a papi hivatalt választók számát inkább az isteni, mint a világi szellemtől való áthatottság szaporítja.

Roppant feladat! mindezen teher, mind ezen gondok egyedül a püspök keblét szívét nyomják. — A püspök főpásztora egész megyéjének, az egész megye pap-sága az ő alárendelt pásztorai. A püspök mondja a költői érek: „est parochus parochorum” és pedig az apostoloktól a szentlélek által avégre rendeltetett püspök, hogy egyházát nem egyedül egymaga — mire egymaga nem is képes — hanem segédkormányzásaival, kiknek méltányos, igazságos polczra juttatásánál az összes megye óhajával — mit a kormányzó és kormányzóztok közötti viszony annyira a szükségkel! találkozza ezek fiui szeretetét és bizalmát mindinkább megnyerően kormányozza. — Azért a püspök felelős mindenért, amit az általa rendelt lelkészek hivatalkötelességeiben mulasztanak, vagy hiányosan végeznek. Ő felelős azok életmódja felől, akik mindannyian az ő segédjei; ő nyújtja a felelősség terhe, ha talán segédjei küldetésében, megbízásában nem volt elegendő vigyázó, elegendő óvatos. A püspök közös atyja egyházmegyéje minden tagjának.

Ekképen tehát világos, hogy ily körülmények közt csak a püspök az, ki korlátlan szabadsággal a hatalommal bir az egyházi hivatalokra alkalmas lelkészeket választani, küldeni. Így volt ez a hajdankorban, amikor még több vallásosság lelkisít a szívek kebelét, s nem is jutott senkinek is észébe más csak gondoldni is. Az apostolok szabadon választák segédeiket minden beavatkozás nélkül és meghagyák választójtaiknak, hogy az alkalmas segédek választásában gondosk legyenek. „A azért hagyta el én vizs-sza Krétában, hogy te mindazt ami hiányzik rendeld el, és városról városra püspököket küldj, amint én ezt neked szóval is meghagytam.” Azután felelősi az apostol ama tulajdonságokat a mellyekkel a megválasztandóknak birniok kell; mert a

püspököknek mint Isten sáfárának ártatlannak kell lenni mindenben.” (Tit. 1. 3. 7.)

Ennek folytán hajdan a püspök oda rendelt felszentelt papjait lelkészekül, ahol azok működését legüdvösebbnek vélte a kitiűzött élnekn elérésére; ezt elküldte máshova, ahol áldásosabb vala lelkész-kedés; azt elmozdította, ha sz. hivatásának megfelelően nem vala képes. Nem ok nélkül ajánlá a trienti zsinat (sess. 24. cap 3 de reform.) a püspököknek: hogy a gondviselésükre bizott megyéket többször látogassák; mert csak — ugymond a papszombati synodus (1611) a magyar püspökökhöz is — csak így ismerhetik meg azokat, így győződhetnek meg a megbízott lelkészeknek hivatalos kötelességeik teljesítésében való pontosságáról, s minden esetre szükséges erkölcsös, példás maguk viseléséről. — Ez a nem mindig épen hivatalos, hanem többször privát látogatás nyújtja az alkalmat, a helyet saját példájára hivatkozván az amugy is buzgó lelkészt és segédlelkészeket megdicseérni, a hivataluk annál buzgóbb teljesítését szívökre kötni; és a helye: az észrevett hiányokat atyailag intve kijavítani; oh igen itt a helye bírói komolysággal fellépni és eltávolítani a talán megtűzést, botrányt okozó körülményeket, melyeket sem a papnak sz. hivatása nem tűr, sem a becsületérzessel, sem a publica existimációjával összeegyeztetni nem lehet.

Emberek vagyunk, — a gondos szülő alig 8—10 éves fiát már elszánta valamire: a kenyer és az étel; — ugymond — becsületes, értelmes, dolgozni szerető iparos nem szenved hiányt; — helyesen; — mert szerintem is a szorgalmas iparos az ki mindenütt keresztülveri magát; az, mint ilyen, sehol, soha sem éhezik. — A másik már hiubb; szerinte a fiu hajlammal is bir, de pár ezer forintocsa is vár rá, kereskedővé avattatik. — Még büszkébb a harmadik; lenéve a másik kettőt, — az ő fiának megyei, városi tisztviselővé, prókátorrá kell lenni! ezek a világ. — Nem így szerénykedik a negyedik. Az első — ugymond — sem mindig boldog; a második (?) oh hányszor esik csödbe! — Igen, de ki győzi felszámolni azt a sok istenadat prókátort? Hát azoknál a tisztviselőknél! hej be keserű az a minduntalan restauráció! — Ily töprengések között így szól az ötödik: az én fiannak pappá kell lenni, annak biztosított állása, kevés vagy alig valami, könnyen végezhet munkája, jó ellátása, nézetem szerint legelőnyösebb. Ha az én fiam egyszer plebános, ugyan mi a fia? Azért midőn a katonai hatalom sokszor csaknem kötelet keríti be az ujonczokat, akkor évenként a papi pályára folyamodók száma csakugyan mindig kielégítő és válogatásra nyujt alkalmat.

No de nézzünk csak kiass az ügy körül komolyabban.

Már az öreg dr. Brezanóczy a pesti egyetemen 1817-ben tanárom, a plebánosok ezen kötelességeit számlálja fel munkájában:

1. Kötelessége a plebánosnak mindazon szentségek kiszolgáltatása, amelyek nincsenek fentartva a püspököknek.
2. Az Isten igéjének hirdetése és a katekizálás.
3. Vasárnap és ünnepeken a néprét misézni; a szegényekről és árvaokról gondoskodni; mert nem elég a gondviselésére bizottakról szóval, oktatással, hanem jócselekedetek példájával is kell rólok gondoskodnia.
4. Tartozik a házassági frigyeket hirdetni, az egybekelőket oktatni, az ünnepeket, böjti napokat közhírré tenni, húst, vizet szentelni.
5. Kötelessége a betegetek látogatni, szükség esetében éjjelenként is azokat haldokló ágyaikon szentesekkel ellátni, a talán bekövetkező nagy utra vigasz és biztató reménnyel életelni.
6. Kötelessége folytonosan személyesen hon tartózkodni; mert csak is ekkor, csakis így képes, alkalmas elvállalt kötelességeit megfélelni!
7. Övé az anyakönyvek fölötti gond, azok pontos, tisztá és lelkiismeretes vezetése, a kereszteltek, megbermáltak, házassultak és elhunytaknak az életben annyiszor szükségelt hivatalos okmányai kiadása.
8. De 8. Nézd a lelkészt továbbá mint közigazgatási közeget; nézd őt ama sokféle kötelem közt melyeket a törvény büntetés terhe alatt reá ró, mint állami szolgára, melyeket majd a kir. bíróság, szolgabíró-ság, kir. jegyzőség, megyei orvos, kir. tanfelügyelő, katonai hatóság irányában teljesíteni köteleztetik!

Barátom! ha ezen felszámolt kötelességeket jó lélekkel átnezed, akkor a papi hivatalt valami oly igen könnyűnek, oly igen kényelmesnek találni nem fogod; és hiszem is, hogy midőn a minden más foglalkozásra — a folyamodók közül nem oly igen válogatják a kitiűnt, a jobbat, akkor kettős lelkismeretesség inti a püspököt, hogy csak azokot válassza és szentelje fel papokká, akiket 4 vagy 6 évi semináriumi próba után — szerintem is — csakugyan terhes, nagy számadással járó hivataluk teljesítésére hivatottaknak, alkalmasnak találta, hogy csak azokat és azon helyekre alkalmazza lelkészekké, segédlelkészekké, ahol azok működését lelkiismerete szerint üdvözöknak tenni tudja.

Amde éppen itt kerül ez ügynek egy másik oldala kérdés alá. A patronatusi (kegyuri) jog nem ugy mint az apostolok idejében, nem mindig a püspöké. — A kegyuri jog sokszor egyé, máskor uradalmaké, vagy egész területé és ilyenkor nem mindig az érdem aratá diadalt. — Sokszor rokonság, többször hatalmas aján-lások, sokszor nem helyeseltető mellék-olok, indokok eredményezik a kinevezést. — Mindennek oka az, hogy azok, a kiktől függ, vagy a kiknek befolyásától függött a kinevezés, azok bizony vagy nem is ösmervén a folyamodót, vagy nem is igen sokat adván a kinevezendőknek tökélyeire, vagy igen keveset törődve a reá bizandóknak lelkijá vával — megfélekednek Napoleon fentebb elmondott szavaival: hogy egy társaság sem állhat fenn morál nélkül, amde nincs jó morál vala nélkül; a társadalom támasza tehát csak a vallás, melynek hirdetője a lelkész.

Hadd érintsem itt az egyház és államhatalom közötti szükséges egyetértést és egymásközötti jó viszonyt. — Az egyház az, mely a világi hatalmat, a világi hatalom az, mely az egyházat csejérésében elősegíteni, istápolni köteles. Az egyháznak Istenből, és az államhatalomnak szintén Istentől nyert rendeltetésöknél, fogva szükségképp egyetértésben, harmoniában kell lenniök; csejja mindkettőnek egy, jóllehet a csejérés módjaira nézve egymástól különöbök. — Hogy a világi hatalom csejja kivételében az egyházat nem nélkülözheti, ezt már Numa Pompilius is elismerte.

Egyes faluhelyekből keletkeztek mezővárosok, ezekből városok, városokból lassanként teremték megyék, megyék-ből alakultak milliókat számláló országok és világrészek. Ezen roppant néptömegek lelkütye kire bizassák? a hit és erény útján vesérlője ki legyen? eme szent és magasztos csejnek elérhetésére ki legyen az oktató, a fővezér? Nemde a lelkész és segédje? — Ezeket választja és nevezi a kegyur; felavítja, küldi a püspök. Teremtöm! mennyi felelősség mindkét részről, ha a kinevezés, a választásnál nem az ügy szentsége, mint inkább mellékér-dekek, avagy az ügy kevésbévétele vol-nának az elhatározók! De eme magasztos, eme sz. csej elérhetésére csakútol ajánl-kozó részéről mily ügyeszeret, mily mag-asb hivatás és bizalom érzete szükséges, hogy átmeigete keblét, valamint segédjeit is! mily tartózkodás, óvatosság beszédeiben, mily vigyázat társalgási mo-dorában! mily élő példány feddhetlen magaviseletében, nehogy tanítványai tetteivel álljanak ellentétben!

A káplány nem béres-szolgája a plebánosnak, hanem a hives lelkütye munkálásának szent ügyében, hasonlóan felelős segédvársa. Ők a rájuk bizott, anyai felelősség terhével járó roppant munkát csak is közörölve, egymás iránti szeretet, barátság és bizalomzülte egyetértéssel végezték, vagy végezendő foglalkozásaikról való tanácskozással vihetik üdvös eredményre.

A plebános csak kellő utasítás, érint-kezős útján kezelheteti segédje által az iskolát, kellőkép a vasárnapi szöszéket. A napi társalgás tanulmányul szolgálhat egy ismeret és tapasztalatdús lelkész ol-da mellett a fiatal bajtársnak; principi-páliának hosszú tapasztalatnál, bő ismereti iskola lehet ráneve. — Es itt merem azon kérdést kezéskézteni: eltekintvén az ügy ajánlatos magán oldalának, személyi haszonkann felemleltés-től, vajjon lehetne-e ott lelkütyről, lehetne-e az egyház és államhatalom csejja elérésétől csak legvékonyabb reményt is álolni, ahol a plebános segédjével sohasem érintkez? Nem szánandó helyzet az ott, ahol, mint fentebb mondtam, csakis egye-sített erővel, egymás iránti szeretettel, barátság és bizalomzülte egyetértéssel végezték, vagy végezendő foglalkozásaikról való tanácskozással remélhető az üdvös ered-mény, melynek elhanyagolása rettenetes számadást vonó mind a két félre!

Terehegyi.

Iskolaszéki ülés.

Mult hó 28-án (szombaton) délután a városház nagytermében a városi iskolaszéki ülést tartott Aidinger János polgármester elnöklété alatt.

Kereske Kálmán és Ott Márton új iskolaszéki tagok lettek a szokásos esküt. Következett az elemi iskolákban megtartandó zárvizsgálatok idejének és sorrendjének megállapítása. A belvárosi iskolához tartozó tanulók zárvizsgálatá kezdődik legelőbb. Május hó 28—29-én a hittanból, 30—31-én, június 1—2-án a többi tantárgyokból. A sörház-utcai iskolába járó tanulók vizsgáznak június hó 14-én a hittanból s 22-étől folytatólag 27-ig a többi tantárgyokból. A felső-vármház-utcai iskolába járó tanulók vizsgáznak június hó 15-én a hittanból s 19-étől folytatólag 27-ig a többi tantárgyokból. A szigeti külvárosi tanodában kezdődnek a vizsgálatok június hó 11-én és folytatattak 27-ig. A zár-ünnepek az összes tanodákban június hó 29-én tartatik, mely alkalommal az érdem-sorozatokat, programok és jutalmak osztatnak ki.

A gondnoki számadás tudomásul vétetett s a szokásos felmentvény megadatott.

* E tekintetben nézetünk eltérő. Szerk.

Olvastattott Károly Ignác bud. külvárosi plebános memorandumát, melyet — az általa sajnosan tapasztalt vallás és közérkölcis hanyatlásának meggátálása tekintetében az iskolaszékhöz intézett. E nevezetes tárgy felett elkeseredett szóharoz fejtődött ki.

Bolgár Kálmán elismerte a memorandum érdemét, de túlzásnak tartotta az abban felsorolt vallási és erkölcsi fogyatkozásokat, valamint megbotránkoz-tató vétkes hibákat, melyek mintegy bélyegként tapasztaltak városunkra, külö-nösen pedig az alsóbb osztály sarjaira. Beismerte, hogy nagy számmal vannak pajzán immoralizált fiúk, kik sértik a val-lást, a közérkölcset és kivánatosan tartja, hogy intézkedés tétessék ennek meggát-olására, azonban mindenkor humanus és liberális módon, nem pedig úgy mint azt a plebános ur gondolta kihívotték, t. i. az iskolákban ismételten behozandó bot-büntetési által.

Aidinger János is hozzácszólt a memorandumhoz és hosszasan fejtegette annak érdemességét és hosszasan fejtegette annak érvényesíthetlenségét.

Szieberth Nándor is emelt szót. S a vita azzal végződött, hogy elismerést szavaztak a plebános urnak a jókaratu figyelemért.

Ezután az iskolaszéki felekezeti kérdésekbe bonnyolult, melyre okot Tapolcza község azon kérdése adott, hogy — a községi és felekezeti iskola közül — melyik jobb?

Hosszas vita után szavazásra került a sor és 4 szó ellenében nagy többséggel kimondattott, miszerint: a községi iskola jobb, mint a felekezeti.

A budai, valamint a szigeti külvárosi iskolákban méhészet is fog taníttatni; a méhekek felállítását elhatároztattak.

Ezzel az ülés véget ért.

Törvényszéki csarnok.

Előadott polg. ügyek:

Vésey Rezső tiszki bíró által.

Május 1-én.

1. Szirmácz Éva férj. Horváth Frányóné — Kormányos Mika és Mártha férj. Matovits Vnikon ellen örökség megítélésé iránt.

2. Aidinger János polgármester Pécs szab. kir. város képviselőiben — Rőze Antal és neje Caerta Rozália ellen 1619 frt 51 1/2 kr. törke s jár. iránt.

Bogyay Pongrácz tiszki bíró által.

1. Bálint István — Bálint János ellen öröksödsé iránt.

2. Kis János és neje — Németi Jó-zsef ellen ingatlan birtokba bocsátására köteleztetés iránt.

3. Bocz Erzsébet — Nagy Horváth Mihály ellen bekebelezés alapjául szolgálható okirat kiállítására leendő köteleztetés iránt.

Előadandó büntető ügyek:

Május 7-én.

1. Greger Ferenc ellen halált ököző testi sértés miatt. — Gyurka József ellen súlyos testi sértés miatt.

Május 9-én.

1. Steegmüller J. Ernő ellen közható-sági intézkedés elleni vétség miatt. — 2. Mathakovits Andrásné szül. Gulál Katalin ellen lopás miatt. — 3. László Mátyás ellen súlyos testi sértés miatt.

Május 11-én.

1. Gombár János és társai ellen súlyos testi sértés miatt. — 2. Püspök Andrá ellen lopás miatt. — 3. Bugária Jétfő v. Joczó és társa ellen lopás miatt.

Különfélék.

— **Előléptetés.** A helybeli kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál Kaapp József II. oszt. telekkönyvvezető I. osztályává, Mesterházy Károly III. oszt. telekkönyvvezetőt pedig II. osztályává léptette elő a miniszterium.

— **Követésre méltó.** Városunkból az „országos csángó-magyar egyesület”-be a „B. H.” taggyűjtő ivén beiratkoztak Czvetkovics Gyula és Hölbling Viktor. Vajha nagyobb mérvben megindulna ez irányban az üdvös mozgalom.

— **Csángók javára.** A nagyrészben kereskedelmi ifjuság köréből alakult bizottság által 1/3 részben a csángók, 1/3 részben pedig a helybeli kereskedelmi ifjuság önképző és betegsegélyző egyete javára rendezett táncszertély szerdán tartott meg a Scholcz-féle sörésarnokban. A jótékony csejlet táncszertély minden tekintetben megfelel a várakozásnak s ha kedvezőbb időjárás lett volna, ugy az anyagi siker legalább is megkétszereződött volna. Népeségére nézve elégnék tartjuk megemlíteni, hogy a négyeseket 36—40 pár járta. A kedélyhangulat mértékül szolgáljon ama körülmény, melyszerint — kivilágos-kivirradított mulattak. A tiszta jövedelem 90 frt, melyből 60 frt esik a csángóknak, 30 frt a kereskedelmi ifjuság egyletének. Elismerést szavazunk a rendezőségnek s itt első sorban Jászai Józsefnek, mint a jótékonycsejlet mulatság kezdeményezőjének.

— **Kellemes ebredés.** Elérkezett a május, vagy hogy mi jutottunk el hozzá, elvgre hajnalodott s ami kellemes ebredésre rezentette városunkat, az — haragoszenes volt. A városi zenekar kevéssel 4 óra után indult meg, a katonazenekar pedig 5 órakor. és a fútczán át,

valamint a nevezetesebb mellék-utózákon, vidám nezenesóval bejárták az egész várost. Az idő borogós volt, napfelkölte után csepergett is, azután bujádít jázzott a nap öreg földünkkel.

— **Graits Endre fiatal festőnk** a napokban felállítatta a belvárosi plébánia-templomban az állványokat s a kupola falát előkészíti. A festéshez csak június hó végén, vagy július hó elején fog. A fal-előkészítési munkálat bevégezése után Mányokra megy, hol a tavaly megkezdett s nagy részben bevégett templom-festést teljesen befejezi.

— **Sétazene.** Áldozó csütörtökön délután a sétatér — zsuflóság megtelt a sétálókk sokaságával. Négy óra után ezredük zenekara megindította hangszereit és a nagy és díszes közönség gyönyörűségére a legfelbemászóbb áriájú zenedarabokat játszotta. Fél hat órakor a zene megszűnt s a közönség is oszlani kezdett. A délután vidáman folyt le.

— **Dankó Gyula jeles zenekara** a nyár folyamára Balaton-Füredre szerződött. A derék zenészek még e hó végefelé, vagy a jövő hó első napjaiban hagyják el városunkat és csak őszszel, a fürdő-idény letelével érkeznek vissza — haza.

— **Halálos fürdés.** Kindl Lajos helybeli lakatos három inasa, névleg: Katic, Heckmann és Junek, arra az eszmére jöttek, hogy lehozzák a házpudláról urok fűtőeszközökkel ellátott fürdőközdját s abban szerdán este megfürdenek, hogy áldozócsütörtökön teljes paradéba csaphassák magukat. Az eszme nem volt rossz, hanem annál rosszabb volt a kivitel. Bezárkóztak czellájukba és a vízzel telt kád alá gyujtottak, faszennel tüzelvén. Arra azonban nem gondoltak, hogy a fűtőt és a tüzből fejlődő gázokat ki szokás vezetni; csak fürödtek, csak fürödtek, mígnem — eltikkadtak. Reggel mind a három gyermeket önkívületben találták. — Azonnal orvosi segélyben részesítettek, melynek következtében kettejük: Junek és Katic fölésmélt, Heckmann azonban örök álmait alussza. Pénteken temették el.

— **Pinczetörés.** Csütörtökön péntek virradóra Herman Róbertnek a tettyei hegyen lévő pinczejét ismeretlen tettesek feltörték. Elvittek egy hordó bort, több aprólcok tárgyat.

— **Paradicsom-madár.** Nem szárynyasról van szó, hanem egy paradicsomi Éva-negleiben az utcán talált asszonyi-állatról, a kit névleg Glöncsér (Vellás) Mária-nak hívnak. Ez a nő özv. Hilschernó lakásáról ezüst kanalat lopott, becspata a zálogháza, eladta a zálogcsejlet és az így szerzett összegben beült egy csapszékbe aztán ivott, mig torkig meg nem telt. Ezzel azonban még nem érte be hajaha — most jön még csak a java! Özcses ruházatát letépte magáról s ily paradicsomi állapotban sétára indult és egyre csak azt haj-totta: „Hol vagy Ádám?” Az Ádám csak-hamar megérkezett egy rendőr képeben, a ki ráterítve köpenyét, bekísérte a városházára és kalitba zárta a nevezetes paradicsom-madarat.

— **A kaszinó 4 aranya.** A helybeli kaszinó, mint minden évben, ugy az ide-n is tözött ki 4 ca. kir. aranyból álló jutalmat a főgmáziumi „Önképző kör”-nek pályadíjúl. A jutalmat az nyert Talián Andor VIII. oszt. tanuló adta el: „Kisérletek a meseirodalom terén” című művecskéjével.

— **A pécsi könyvnyomdászok és betűöntők egyletének** 1882. évre szóló évi jelentése és számadási kimutatása szerint az egyleti tagok száma volt 23, az egyleti vagyonerék 1964 frt 73 kr. — Az egylet négy alapot kezel, u. m: a betegsegélyző, a rokkantak, özvegyek és árva-k alapja, a munkanélküliek és átutazók alapja és végre az önképző alap.

— **A sásdi május 7-ére eső ez évi országos vásár csütörtökön május hó 10-én fog megtartani.**

— **Elnyomott tűz.** Ma egyhete éjjel a Pacher E-féle kereskedő souterainjében csaknem tűzvész támadt. Két hazaballagó polgár vette észre a felgomolygó fűstöt s azonnal felkeltették a háziakat és így még sikerült elejét venni a lángok hatalmának.

— **Megégett.** A bányatelepen a napokban, Bakonyi Mihály, mintegy 79 éves egyén, iszonyu halállal mult ki. Vigyázatlanság folytán leverte az asztalról az égő petróleum-lámpát, mely összetörvén, lángot vetett s az öreg ruhájába kapva világosos tűz-árral borította be, melynek következtében rövid, de kinos szenvedés után kimult a végegyengüléshez már amugy is közel álló agastány.

— **Rövid hírek.** — **Megyés püspök**ünk urodalmi ügyészt Hinka Lászlót több évi hű fáradozása és személyéhez ragaszkodásáért jogi tanácsosává nevezte ki. — A mágosi dalárda május 1-nek elő-estéjén elnökeinek Tarnóczy Lajos és Feuerstein Jánosnak szerenadót adott. — A bukovinai magyarok betelepítésére alakult ideiglenes bizottság beszámolt az alakult csángó-magyar egyesületnek. Bevétele volt 56,670 frt 81 kr., kiadása 40,568 frt 87 kr. Pénzkészlete 16,071 frt 94 kr.

— **Kaufmann és Simon hamburgi** csejnek lapunk mai számában félvét hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét. Főnyereményekkel oly dusan ellátott sor-

soláshoz való sorjegykről van itt szó, hogy íranta nálunk is nagy érdeklődést lehet feltételezni. E vállalat teljes bizalmat érdemel, amennyiben a legjobb állami biztosítással bír s a nevezett cég is, minden üzleteiben s számos nyereségy ki-fizetésében szigorú pontosságáról ismeretes.

Irodalom.

■ **A mohai „Ágnes-forrás” leírása.** Dr. Kaposi Albertől. Előadja a történelmi részt, melyből ki-derül, hogy ezen savanyúvíz már a tizenegyedik században ismert és használatban volt, később azonban, alkalmasint más vizek behatolása által eszéjéből veszítve, elhanyagoltott. Előadja a forrás földtani viszonyait, vegyelemzését és a víz hatása feletti orvosi nyilatkozatokat, végre pedig az ásványvíz jelenlegi elterjedését és keletkezés adatait. Megjelent Hecksch Sándornál Pozsonyban.

■ **A mezőgazdaság alapvonalai** a közoktatási miniszter által a tanítóképezdek és népkönyvtárak részére elfogadott és ajánlott munka, írta Szűcs Mihály. Második javított kiadása megjelent Debreczenben s 215 oldalra terjed s a szerző tulajdona. Ára 60 kr.

■ **A „Katholikusok ébredjétek”** című röpiratra megjelent egy „Válasz” írta pedig egy országgyűlési képviselő! (Annyi bizonyos, hogy pap és emellegye püspök, vagy semmi veszedly kanonok akar lenni.) Szerintem, valami veszedly sincsen Tisza Kálmán kormányzata mellett a kat-holikusra nézve, csak támogatni kell azt s nem kell a hamis próféta kálitgatni. (Alkalmasint nem szeretné, ha a Tisza szolgálatában elöltött évei nem jönnének beszámításba.) Kiadta Szűcs évi és társa Budapeston és ára csak 32 kr. de ennyit s e m é r.

■ **„Tátravidek”** — E czim alatt dr. Szontagh Miklós az új tátrafüredi fürdő és klimatikus gyógyintézet tulajdonosa indított meg egy közlötty közérdeklő ismeretek számára a Tátra és fürdészet köréből. — Az April 15-én megjelent nekünk megküldött első szám gazdag tartalma és csinos illusztrációi mellett is igen elegáns kiállítású és az iglő nyomaipárnak valóban becsületére válik. Egyelőre havonként kétszer, a fardóidényben ha-tenként egyszer fog megjelenni és előzetési ára az é végei 3 irt 75 kr., mely Új-Tátrafüredre (Szepes m.) küldendő a kiadó hivatalba.

Közgazdaság.

— **Borászati törzkönyv.** — Magyar-ország nagyobb bortermelői eladásra be-pincézett borainak kimutatása, a földm. ipar és keresk. m. k. miniszter megbízásából összeállította az országos borászati kormánybiztos. — A hozzánk is beküldött 230 nagy nyolczadrét lapra terjedő nyer-terjedelmében a mult évit sokszorosan meghaladja és egészen új beosztással van szerkesztve. — Bevezetésében előadja a törzkönyv célját, aztán borvidékenként külön az aszu, pecsenye, asztali fehér és vörös, végre a siller borokat lajstromozza a termelő, lakhelye, pósta- és vasutállomás és eladásra szánt bor mennyiségének fel-jegyzésével. — Az egész eladásra bejelentett bormennyiség egy millió 60,194 hek-toliter. — Azon körülményből, hogy a Villány-Pécsi borvidék a pecsenye-borok-nál csak két termelő és négy borkereskedő a fehér asztalinál ugyanazon négy borkeres-kező és csak egy termelő (Nádossy Kálmán) a vöröskőnél csak három kereskedő, végre a sillernél is csak három kereskedő által van képviselve, — az tünik elő, hogy nem csak a kiválóbb pécsi és baranyamegyei termelők kettő kivétellel elmulasztották a bejelentést, hanem a jobb hiteli helybeli borkereskedőink sem tartották szükséges-nek előadni a bejelentését, a mi pedig sem nem célszerű, sem nem hasznos, sőt a borvidékre és termelőire hátrányos is lehet, mennyiben a készletek minősége úgy ítéltnek meg, mint minő hírbe hoz-atnak azon borkereskedői czég által, mely az eladásra kész legnagyobb bormennyi-géggel van bejelentve.

— **Assicurazioni Generali.** Lapunk hírdetési rovatában található ez intézetnek az 1882. évre és fennállásána 57-ik évre vonatkozó szármá-lója. Ezen régi intézet, tevékeny és óvatoss üzlet-velének megjelölés, az elmúlt évben is jelen-tékenyen haladt hatalmas fejlődésben. A díjbe-veletek 761,730 frt 93 kr. gyarapodás mellett főlegméltek 12,783,415 frt 18 krt. A díjköte-lezők társzaja 1,768,863 frt 20 krt. gyarapo-dással elérte a 17,250,119 frt 23 krt. A még érványban álló életbiztosítási tőkék 5,214,561 frt 19 krt. gyarapodással felmellek 60,822,205 frt 82 krt. A készpénztartalékok gyarapodtak 284,670 frt 68 krtal és a biztosítókul szolgáló részvénytöke és készpénztartalékok immár kitez-nek 28,799,108 frt 6 krt. Kötődötösök szerint a lejárt évet nem lehe a biztosítási üzletre előnyös évek közü sorolni, és a tény a Generali által teljesített kárfizetésekben is kifejezésre talál. Az előtünk fekvő kimutatás szerint a társaság 1882-ben 32,591 kárselemben kármentesítések, menősi és kárbecslési költségek fejében kifizetett 1,866,885 frt 13 krt., vagyis kerek összegben 1 1/2 millió frrtal többet mint a megelőző évben. Ez intézet által alapítása óta kármentesítésekben, mentési és kárfeletli költségekben kifizetett összegek 488,958 kárselemben mellett tesznek 160,184,818 frrt; mely összegben hazánk részt vett 68,982 kár-selemben 27,831,634 frt 50 krtal. Az előtünk fekvő jelentés különösen kiemel az életbiztosítási üzlet örvendős fejlődését. Az újonnan kötött életbizto-sítások kiteznek: 1874-re 5 1/2 millió forintot, 1880-ra 8 1/2 millió forintot, 1881-re 9 1/2 millió forintot, 1882-re 12 millió forintot és az 1883. év első negyedé meg további emelkedést tüntet fel. Ezen tény a biztosító társaság hitel- és bi-zalomképességeinek fokmérőjéül veendő és egy-szersmind a legszolidabb és a legbiztosabb alapot adja az intézet további fejlődésére és haladására. Ezen körülménynek, különösen a jelentékeny tartalékok megfoltolt gyűjtésének róhatja fel a Generali, ha mégis azon helyzetben van, hogy a viszonyok kedvezőtlen volta és oly jelentékeny tartalékok förlétele mellett is képes volt a 315 frrtal befizetett részvényre 255 frank osztalékok adni.

Szerkesztői posta.

V. S. urnak, Kémes. — Ha úgy tetszik a nyilt-terben? Egy másik tudósítónak, Mágocs. — A bucsi náiküli távoztát ön sem czfolja meg.

NYILT-TÉR.)

Salvator

elsőrangú vasmentes savanyúvíz, lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurokos bántalmainál ren-delev; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes üdítőital. Kapható ásványvíz-kereskedésekben s legtöbb gyógyszerárban. Salvator forrás igazgatóság Képerjesen. Budapeston főraktár EDESKUTY L. urnál.

*Ezen rovat alatt megjelentek nem vállal felelősséget a szerk.

NAGY FERENCZ

laptulajdonos. Haksch Emil, Kis József felelős szerkesztő, szerkesztőtárs.

Hirdetések:

Az első pécsi asztalos-egyesület és Held Gusztáv, kárpitos KISTERÉN.

ajánlják a n. é. közönségnek dúsvalásztéku raktárakat mindennemű

asztalos, kárpitos és esztergályos

saját készítményü legújabb és legjobb minőségü árukból legjutányosabb árért. Ugyazint: azon nyereség Kohn-féle székeket hajlított fából, vasbutorokat, tükröket stb. a melyekből folyton nagy választék tartatik.

A midőn felkérjük az e szakmába vágó czikkekre szükegleitek fedezésénél minket megbizással szerencseltetni, ajánljuk magunkat még mindennemű asztalos- és kárpitos munkák elkészítésére, vendégladók és kávéházak teljes stylszerü berendezésére, valamint leg-újabb minta szerinti új tekeasztalok készítésére és javítására.

Az eddig bennünk helyezett kegyes bizalom és partfogás fenntartását jövőre is kérve, maradunk

mély tisztelettel az I. pécsi asztalos-egyesület és HELD GUSZTÁV, kárpitos, kistérien.

126. (0-4)

MÖSSMER JÓZSEF

vásznon- és fehérmű-raktára a „Menyasszony”-hoz.

Budapest, koronaherczeg- s szibárus-utca sarkán 12-ik szám, (bárá Orczy-féle ház.)

ajánlja legnagyobb választékban, legjobb minőségü rumburgi, irlandi, orosz, takács és ágy-lepedő-vásznot, asztaltartókat, ágyneműt, törülközők, kávékendők, örepe, és java-takarok, asztalkendők és terítők, len és battiszt zsebkendőit, chiffon, chirting, oxford, ingsovetek, szines ruhaperkál, angol zefrek, ruhapique, brillianin szattin legújabb mintákban Pique- és tricó-takarok, függönyök, ágyszegélyek (Gimpen) és hímzett csikok; továbbá női, úri- és gyermek-fehérműveket vászon és chiffonból, u. m. ingek, nadrágok, mellények, alsószojnyak, lepedők, párnák, hímzett és sima ágyszegélyek, harisnyák, lábtütyök, gallérok, kékzők, izzad-ság-felzívó és örepe-mellények és nadrágok. Müncheni előnyomtatott tárgyak keresz-128. (3-1) hímzésre, s mindentől más czikkéit.

Magyar-honl gyártmány nehéz damast, asztalneműek és törülközőkben.

Menyasszonyi kelengyék

leggodosabban összeállítanak, legjobb és legolcsóbban, egy mint megrendelések póstaí utárvét mellett leggyorsabban eszközöltetnek.

Leszállított árjegyzék f. é. Április 1-től, úgy mint minták kívánatra ingyen.

A lenneműek valódiságáért kezeskedik a czég.

300. (7-5)

Ismerősök számára

kérek még néhány „Betegbarát” című köny-vecskét, mert váratlan gyors felgyógyulásom következtében azt mindenki ismerni szeretné stb. — Egy szerencsésen felgyógyultnak e sorai önmagukban beszélnek; ezért csak arra figyelmeztetlek, hogy a „Betegbarát” kíván-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

1883-iki friss töltésü szolyvai, polenai és luhi Erzsébet ásványvizek

diszesen kiállított üvegekben megrendelhetők: Munkácsón és Nyiregyházán a központból. a főraktárból. Marsalló Károly, munkácsi urad. ásványvizek bérleje.

ÜDVÖS

SZENVEDŐ EMBERISÉGNEK.

A máj a gyomor, a bél és a vese

a testnek elismert természetes tisztítóí. Ha ezen szervek működése rendes, úgy egészen az ember; ezekben előforduló zavargások azonban

számos és gyakran borzasztó szenvedések okozói. Tömődés, fuvadások, étvágyhiány, fejfá-jás, gyomor-, bél-, máj- és epebagy, vér-telülés, szédülés, székrekedés, sárgaság, aranyér, csusz és köszvény, bőrbetegsé-gek, vesefájalmak és mindenféle testbántalmak keletkez-nek, mert a testben kiküszöbölendő anyag-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

Az egyedül orvos-ság mely egyszerűen ezen szervek működő-sére hat, rendes működésüket legghana-rább helyrehozza, és így a szenvedést gyökerestül eltávolítja, a világhírűvő vált és jelenleg nagy elterjedésben a legna-gyobb eredménytel használható lévő Brandt Richard gyógyszerész

sveiczi labdacsaí.

Egyedül csak ezek használhatók és szá-z-ezerek ezek használatának közöni-egészségüknek ismét helyreállítását. Mi-ért keljen tehát kioktatni kiállani és sz-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

szendéseket közönyösen tűrni, mikből gen könnyen komoly betegségek támad-nak és az életet szomoruvá és tehetet-lenné teszik, mikor a betegség oly könnyűt és olcsó módon teljesen orvosolható és a bajnak eleje vehető?

Ne mulassza azért senki, a ki ily-bajban szenved, idejében a Brandt Ri-chárd-féle sveiczi labdacsohoz nyulni, melyek mindenkor használhatók, a miről egy kísérletet téve rögtön meggyőző-d-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

Figyelemmel legyen mindenki, hogy a valódi Brandt Richard-féle sveiczi lab-dacsokat vegye, mert csak is azok segít-nek. Azok bádog szelencébe vannak csomagolva, melyen egy ragjegy létezik és azon a fehér sveiczi kereszt vörös mezőben Brandt Richard aláírásával mu-ta-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

A Brandt Richard-féle sveiczi lab-dacsok ára szelencékben 70 krajczár, mely mennyiség 5 hétre elegendő, és így a napi költség 1 egész 3 krajczár, hasz-nálati utatással és számos orvosi eli-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

mentvénnyel együtt a legtöbb gyógy-szertárban. Pécsétt: Sipöcz István és Kuncz Nándor gyógyszerártaiban kap-hatók. 157. (8-7)

Fogfájásban szenvedőknek.

Fogmütéteket gázallati elaltatás-sal, fogólmózásokat, egyes fogak és egész sorok behelyezését a legújabb rendszer szerint elvállal

122. (3-2) Girardi József fogművész. Pécsétt, király-utca Pongrácz-féle ház, 31. sz.

Egy jó karban lévő 8 lőberéjű Clayton és Shuttleworth-féle gőzmozdony

cséplőgéppel együtt jutányos feltételek mellett eladó Beck József tulajdonosnál, Bonyhádon.

Mária-celli gyomor-cseppek

jeles hatású gyógyszer a gyomor min-den bántalmái ellen, és fölmulhatatlan az ét-vágy-hiány, gyomor-gyengeség rosszaszu lehet, szelek, savanyu felbűfögés, kóli-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

Egy üvegese ára haszná-lati utatissal együtt 35 kr. Kapható: Pécsétt Kovács Mihály és Sipöcz István gyógyszerészek urnaknál.

Valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerártaiban és kereskedésében. Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.

BRADI KÁROLY. az „Órmaugy”-hoz” címzett gyógyszerártaiban Krenzierben, Morvaországban 99. (0-5)

Legjobb szer a fogak tisztántar-tására valamint a foghús erősítésére a

„Rubin Fogpor” Kapható: Pécsétt BALÁS ÖDÖN gyógyszerártaiban (ezelőtt Kuncz N.) takarékpénztári épület. Ugyanott a legkitünőbb illat- és toilette- czikkek, gyógyszer-különle-gességek, sebészeti és kötszerek jutá-nyos áron kaphatók. 123. (3-2)

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat! 500,000 márka

főnyereményt ígér kedvező esetben a legújabb hamburgi nagy pénzsorsjáték, mely a magas kormány által jóváhagyott s biztosított. Eme újabb játék-tervezet előnyös berende-zése abban áll, hogy rövid pár hó lefolyása alatt 7 sorsolásban 46,600 nyeresemények kell bizton történni, ezek között vannak főnyere-mények esetleges 500,000 r. márka illetőleg.

1 nyeres. á. m.	300,000	21 nyeres. á. m.	10,000
1 " " "	200,000	56 " " "	5000
2 " " "	100,000	106 " " "	3000
1 " " "	90,000	223 " " "	2000
1 " " "	80,000	6 " " "	1500
1 " " "	70,000	515 " " "	1000
1 " " "	60,000	869 " " "	500
2 " " "	50,000	26,820 " " "	145
1 " " "	40,000	17,965 nyeresemény á. m.	
1 " " "	30,000	200, 150, 124, 100, 94,	
8 " " "	15,000	67, 40, 20,	

Ezen nyereseményekből az első osztályban 4000 sorsolatlak ki 157,000 m. összegben. — Az 1 oszt. főnyeremény 50,000 mt. tesz s a 2-ikben 60,000, a 3-ikban 70,000, a 4-ikben 80,000 az 5-ikben 90,000, a 6-ikban 100,000, a 7-ikben azonban esetleg 500,000, illetőleg 300,000—200,000 stb. márkára emelkedik. — A nyereseményhúzókat természetleg hivatalosan vannak megállapítva. Ezen nagy, az állam által biztosított pénzsorsjáték legközelebbi nyere-ményhúzásához

1 egész eredeti sorsj. csak 6 m. vagy 3.50 frrt o. é. 1 fél " " " 3 " " 1.75 frrt o. é. 1 negyed " " " 1 1/2 " " 90 kr. o. é. Mindennemű megbízások, a pénz beküldése, postautótt fizetés vagy az összeg utárvétele mel-lét rögtön a leggodosabban teljesítettek, mindenki az állam czimerével ellátott eredeti sorsjegyet töltnk saját kezébe kapja.

A megrendelésekhez szükséges hivatalos tervezetek ingyen mellékeltek, melyekből egy a nyeresemény beosztása az illető osztá-lyokra, mint szintén az illető betétek is meg-láthatók és minden húzás után érdekelte-leinknek felhívás nélkül megküldjük a hivatalos húzású lajstromot. Kívánatra a hivatalos tervet előre megküldjük megtekintés végett bármintve és közsek vagyunk nem tetszés esetében a sor-jegyet az összegnek visszafizetése mellett húzás előtt visszavenni.

A kifizetések tervszerűen pontosan s az állam jóvállása mellett történnék.

Csoportozatunk mindig a szerencse ke-gyeltje volt és érdekelteleinket gyakran a legnagyobb nyereseményeket szettük ki, többek között 250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb márkával.

Egy ily, a legszolidabb alapokra fektetett vállalatnál előreláthatólag mindenütt a legelő-n-kelb részvétele lehet bizton számítani a kérjük ennőlfogva, hogy minden megrendelést teljesít-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

Kaufmann és Simon, bank- és váltóüzlete Hamburgban.

U. i. Ezennel köszönetünket nyilvánítjuk az eddig megajándékozott bizalomért, s midőn eme újabb sorsjáték kezdetével a részvételre felhívók, ezental is igyekezni fogunk, állan-dóan pontos és lelkiismeretes kiszolgáltatás által igen tisztelt érdekelteleink teljes meg-elégedését kiérdemelni. A fentebbiek. 112. (8-3)

Üzlet-átvétel és kiárulás.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém tiszteletteljesen jelenteni, hogy a KOVÁCSICS JÓZSEF czég alatt fennállott órás üzletet

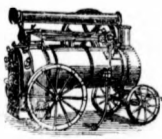
az árukkal együtt átvettem, azt az én saját ékszer-, arany- és ezüst üzlettel egyesítve a volt Kovácsics-féle üzlethelyiségben tovább veze-1880-ra Goricsek K. egyetemi könyvtárus által (Bécs, I. Istvánér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krtal a levelező lapért.

tem és térszűke miatt az árukat gyári áron alul fogom elárusítani. Miről tisztelt veővitem és a t. cz közönséget azon alázatos ké-relemmel van szerencsém értesíteni, miszerint az áruknak mind olcsó-sága, mind jószágáról meggyőződést szerzendő, engem minél számosabb megrendelésekkel szerencseltetni sziveskedjék.

Engeszer Miklós ékszerész- arany- és ezüst-műves. Király- (fő) utca 6. sz. 115. (3-3)

RANSOMES, HEAD ÉS JEFFERIES

FŐÜGYNÖKE GROSSMANN J. BUDAPESTEN

GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA BUDAPESTEN.

